

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Oznani se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 29.

V Mariboru 21. julija 1870.

Tečaj IV.

Vojska med Prusom in Francozom je gotova.

Pred tednom je še vse mislilo, da se bode počel prepir
spet poravnal, posebno ko se je pruski kraljevič odpovedal
španjskega prestola, kar je Napoleon od pruskega kralja
zahteval in ker se je mislilo, da je to edin vzrok prepira
med Francozom in Prusom. Da to vendar ni bil edin vzrok
svaje med Prusom in Francozom in da se je Napoleon na
vsak način hotel vojskovati z Prusi, se zdaj celo jasno kaže;
ker, ko se je pruski kraljevič odpovedal španjskega prestola,
je še Napoleon dalje zahteval od pruskega kralja, naj se
Prus na večne čase zaveže, da ne bode dovolil, da bi se
kedaj eden pruske kraljevske rodovine vsel na španjski pre-
stol. Da bi se to tudi lahko poravnalo, je gotovo. Pruski
kralj vendar tega ni hotel, in tako je tudi on pokazal, da
hoče vojsko s Francozi. Dalje je tudi to dokaz, da sta
oba prepri iskala, ker sta se oba že više tri leta zmirom
pripravljala na vojsko.

Že od leta 1866 sem, ko so Prusi tako sijajno zmagali
pri Kraljevem Gradcu, so Francozi začeli strašno zavidati
Pruse in strune med njima so se od dneva do dneva začele
bolj napenjati, tako, da se je bilo vsak dan bati tega, kar
je zdaj prišlo, da namreč popokajo. Ošabni Francoz tega
ni mogel prenašati, da so Prusi postali tako močni od onega
časa. Prusi pa so postali strašno ošabni po oni veliki zmagi
l. 1866 in mislijo, da so zdaj že le sami gospodi v celi Ev-
ropi in da smejo že vsem drugim vladam zapovedovati. Med
dvema ošabnežema pa se lahko najde vzrok prepira, in ta
se je našel tudi tukaj.

Vojska bode strahovita, ker kakor se čuje, si bode na-
sproti stalo više poldrugi milijon vojakov, ki so za vojsko
strašno navdušeni, in ki drug drugemu kričijo smrt. Smrt
bode spet imela strašno žetvo, ker obe stranke ste oboroženi
z novim orožjem. Ktera stranka bode zmagala, še zdaj vé
le sam Bog.

Kakor je dozdej znano, stojijo Francozi celo sami, s
Prusi pa bode v vojsko stopila vsa severno-nemška zveza
(bund) in na ta način bi Prusija imela mnogo več vojakov
kakor Francoska; pravi se vendar, da so proti temu fran-
coski vojaki bolj izkušeni, vredjeni in vajeni.

Naj bode izid vojske kakor koli, Avstrija pri tem ne bo
nič pridobila, temuč še zgubila, ker, če se ravno ne bo nič
vtikala v boj, bo vendar sklicala svoje odpuščene vojake,
kakor je povelje že dano, in to bo spet požrlo mnogo de-
narja. — Avstrijski Slavjani pa bodo morebiti ležej dosegli
svoje pravice, če zmaga Francoz, ker če zmaga Prus, bode
njegova prevzetnost hotla zediniti vse Nemce in bo hotela
imeti Adrijo, in kaj bo tedaj z avstrijskimi Slovani, si lahko
mislimo.

Tabor pri Kapeli,

eno uro niže Radgone.

(Dalje.)

Profesor Šuman govori dalje: Pa še večji kvar izvira
iz tujih šol za naš narod. Oni mladenči, ki so se v tujih
šolah vsled izvrstne glave konečno izšolali, so večidel bili

zgubljeni za svoj narod, ne znajo ne misliti, ne govoriti za
narod, niti ne čutijo več za narod, kamo-li, da bi ga dramili,
vzdigali, učili in osvobodili. Navdušili so se za tujstvo, in
tujei so jih naučili svoj lastni rod zaničevati, zasramovati.
Odtod žalostna prikazen nemškutarije, ki nam je htela naš
krepki slovenski narod pogubiti, pokončati, izdati. Lastni
sinovi so divjali proti lastni krvi. Hvala Bogu, da samosvest
našega vzbujajočega se naroda in lastna vest in iskreno ro-
doljubje naših od sam sebe zboljšanih sinov take krvave rane
začenja celiti. Če tedaj hočete, slavni tabor! take šibe od
naše mladine in od našega naroda odvrtni, če hočete dragi
očetje, da se vaši sini učijo v takem jeziku, da morejo na-
predovati, da morejo učitelja in knjige razumeti, če želite,
da korist domačega in naravnega uka in omike se razliva
iz ust vaše naučene mladine nazaj v narod krez vse ljudstvo
slovensko, onda zahtevajte dnes, da bo v vseh šolah učni
jezik slovenski.

Nemški jezik naj se s tim ne zavrže, ampak naj se
tudi uči, da naša učeča se mladina na srednjih šolah tudi
nemški zna, toda le primerno zaradi nemščine 3—4 ure na
teden, a rečni nauki in vsa znanost naj se neči za Slovence
v slovenskem jeziku, kakor se to godi po celem svetu, ki-
tajske ne izvzeto, in kakor to veleval v § 19 ustavnih postav
izrečena ravnopravnost vseh jezikov in narodov.

Slovenci in Slovenke! znamenje tuje nadvlade je tuj
jezik v sodnji, uradih, davkarijah in vsem javnem življenju.
Stara slovanska pesem pravi: Otec je šel k očetom, prišel
je tuj človek in nam kruto zapovedoval v tujem jeziku, nam
pravdo sodil v tujem jeziku in je z nami ravnal prav po
tujskem. Te pesnikove besede so se vresničile tudi pri nas
Slovencih. Tisoč let smo čutili tujca nad seboj, ki je prav
po tujsko ravnal z nami. Hvala Bogu! časi se popravljajo,
svoboda se je prisvetila, Avstrija se je ustanovila in naš
svetli cesar je zagotovil in dal vsem avstrijskim narodom
enake pravice.

Tudi naš slovenski narod se začenja dramiti. Imeli
smo sicer že 1781 postavlo, naj se sodi v deželni jezik.
L. 1811 je bilo veleno, naj se postave oznanjujejo prav, t. j.
v deželni, pri nas slovenskem jeziku. Toda slovensko ljud-
stvo teh pravic ni v posest vzelo, bilo si je premalo zdram-
ljeno, komaj se je začelo narodnosti zavedati, leto 1848 je
streslo vse narode, vzbudili smo se, in ker imamo od l. 1860
sopet ustavno dobo in v postavi od 21. decembra 1867 po-
polno pravico ravnopravnosti, je pričakovati, da slovensko
ljudstvo svojo pravico ravnopravnosti tudi v posest vzame.
Kako se to zgodi?

Iskati, trkati, tirjati moramo, da bodo tudi po naših
uradih samo možje nastavljeni, ki slovenski znajo, ki da nam
odmah slovenski pišejo. Tako so vse to dobili Magjari,
Hrvat in večidel tudi Čehi in Poljaki. Zakaj mi Slovenci
ne bi?

Čuvajočih je pravica. Kaj nam pomaga pravica na
papirju. Pravica na papirju je naše dolžno pismo, iztirjajmo
si dolg, da nam pravica ne zastara, zaspi, prepade. Jaz ne
želim in ne zahtevam, da bi se kakor indi, nemški uradniki
in učitelji od tod pregnali, ampak po postavnih poti, po po-
godbah in pravično se nam naj naša pravica dá. Saj imamo
dosti domačih slovenskih uradnikov in učiteljev v službi na
tujem. Ti se nam naj domu pošljejo, in tukajšnji gospodje,
če slovenski ne znajo in se nočejo naučiti, naj se tje posta-
vijo, in prav bo. Pomislite le, kaka krivica se vam godi